

Petras Buzas

Kalvis, knygnešys **Petras Buzas** gimė apie 1836 m. Juodžiūnų kaime. Jo tėvai turėjo 15 hektarų žemės. Šeimoje Petras buvo vyriausias, bet dėl poetiškos sielos nelinko prie žemės, mėgo keliauti, anksti pasižymėjo kaip gabus kalvis. Mirdamas tėvas Petru žemės nepaliko, todėl jis apsigyveno Šimonių pakraštyje, brolių suręstoje trobelėje su kalve, tapo kalviu-amatininku. Vasaromis dažnai pėsčias nukeliaudavo iki Vilniaus, Tilžės. Tų kelionių metu greičiausiai ir susipažino su knygnešiais, parsinešdavo lietuviškų knygų. Jaunystėje nelankęs jokios mokyklos, suaugęs mokėjo skaityti. Sakydavo, kad išmokęs iš knygnešių. Sulaukęs 40-ties metų vedė ir į tolimas keliones nebesileisdavo. Likusį gyvenimą paskyrė kalvystei. Savo vaikų neturėjo, buvo įsivaikinęs brolio Jono sūnų. P. Bužą domino tik „gražių daiktų kalimas“, net paprastus buitinius daiktus kaldamas išgražindavo juos „gimbelėmis“, išgraviruodavo eglutėmis, šakelėmis. Apylinkėje pagarsėjo antkapinių paminklų geležinėmis viršūnėmis – saulutėmis. Antroje gyvenimo pusėje jo kaltose saulutėse pagausėja gėlių motyvų, kryžiai įgauna puokštės formą. Pasakojama, kad tam įtakos turėjo žmonos austos juostos. Jo kalti kryžiai paplitę Kupiškio, Šimonių apylinkėse. Jų yra Troškūnų kapinėse (1882), Andrioniškio bažnyčios šventoriuje, turi Kupiškio etnografijos, Rokiškio kraštotyros muziejai. Mirė 1916 m. Juodžiūnų kaime. Palaidotas Šimonių kapinėse. Ant jo kapo stovi geležinis kryžius.